

**Дисертації, захищені в Київському національному лінгвістичному
університеті за спеціальністю 13.00.02 – теорія і методика навчання:
германські мови / романські мови
(2015 рік)**

Черниш В. В. Теоретико-методичні засади формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англомовної компетенції в говорінні : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.02 / Черниш Валентина Василівна. – К., 2015.

Дисертацію присвячено розробленню теоретико-методичних засад формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англомовної компетенції в говорінні (ПОАКГ).

На основі критичного аналізу наукової літератури з проблеми дослідження у роботі охарактеризовано професійно-педагогічне спілкування (ППС) учителя іноземної мови (ІМ), описано його цілі та функції. Вивчено особливості міжкультурного професійно орієнтованого говоріння учителя ІМ. Встановлено способи та види міжкультурної взаємодії вчителів ІМ.

Визначено рівні функціонування професійно орієнтованого говоріння учителя ІМ: 1) адаптивний рівень (мовленнєва діяльність учителя на уроці ІМ та позакласна й позашкільна діяльність учителя ІМ), 2) професійно-комунікативний рівень (професійно-діловий рівень / доповіді, виступи тощо/, соціально-професійний).

На засадах компетентнісного підходу сформульовано поняття “професійно орієнтована англомовна компетенція в говорінні”, досліджено й представлено її структуру, охарактеризовано її компоненти, до яких належать: 1) декларативні та процедурні знання, 2) фонетичні, лексичні та граматичні навички, 3) мовленнєві (вміння діалогічного та монологічного мовлення), методичні (комунікативно-навчальні, конструктивно-планувальні, адаптаційні, гностичні, організаційні, мотиваційні, дослідницькі, контролюючо-оцінювальні), інтелектуальні, навчальні, компенсаційні, організаційні, рефлексивні вміння.

Керуючись положеннями рівневого підходу та відповідно до Загальноєвропейських шкал виділені й описані рівні володіння ПОАКГ майбутніми вчителями АМ: 1) глобальні (А – елементарний користувач ІМ (Basic User), В – незалежний користувач (Independent User), С – досвідчений користувач (Proficient User); 2) проміжні (А1 – інтродуктивний, А2 – базовий рівень, В1 – допороговий професійний, В2 – професійно-пороговий просунутий, С1 – автономний високий професійно орієнтований, С2 – рівень вільного володіння уміннями професійно педагогічного спілкування) та 3) поглиблені (А2+ професійно обмежений рівень, В2+ пороговий професійно достатній, С1+ автономний творчий професійно орієнтований).

Розширено та деталізовано цілі формування ПОАКГ у майбутніх учителів АМ й об'єднано у відповідні блоки – особистісно-формувальна мета, до складу якої входять освітня, емоційно-розвивальна та виховна, практична та професійна мета.

Конкретизовано зміст навчання англомовного професійно орієнтованого говоріння у ВНЗ. Визначено компоненти змісту навчання ПОАКГ. До предметного аспекту змісту навчання віднесено: 1) сфери, ситуації, теми, підтеми ППС, 2) комунікативні цілі, наміри, 3) мовний матеріал, 4) лінгвосоціокультурний матеріал, 5) невербальні засоби комунікації, 6) навчальні та компенсаторні стратегії, 7) тексти. До процесуального аспекту віднесено: 1) вміння, 2) навички, 3) відповідні вправи. Встановлено, що відповідні знання належать як до предметного, так і до процедурного аспекту компонентів змісту навчання.

У науковій праці визначено об'єкти контролю та критерії оцінювання рівня сформованості ПОАКГ. Подано критеріальні шкали оцінювання монологічного та діалогічного мовлення студентів.

Створено й обґрунтовано модель навчання як організаційного, змістовного й процесуального компонентів навчального процесу у ВНЗ.

Запропоновано концепцію реалізації методики організації навчального процесу у ВНЗ для формування у майбутніх учителів ПОАКГ, яка враховує інтеграцію навчальних дисциплін філологічного та психолого-педагогічного циклів, запровадження професійно орієнтованих мовних спецкурсів та поетапність формування умінь професійно орієнтованого монологічного мовлення (ПОММ) та професійно орієнтованого діалогічного мовлення (ПОДМ). У роботі представлено послідовність навчання різних функціональних типів професійно орієнтованих монологічних і діалогічних висловлювань. З урахуванням вказаних вище чинників розроблено робочу програму спецкурсу “Навчання майбутніх учителів англійської мови професійно орієнтованого говоріння”. Обґрунтовано його концепцію, цілі та зміст.

Експериментально доведено ефективність розробленої методики і визначено оптимальний рівень розподілу навчальних годин у межах розробленого спецкурсу. За результатами експериментального навчання розроблені методичні рекомендації щодо організації навчального процесу з формування у майбутніх учителів ПОАКГ.

Василенко Т. П. Формування англомовної лексичної компетенції майбутніх філологів з письмового перекладу публіцистичних текстів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Василенко Тетяна Петрівна. – К., 2015.

У дисертації розглянуто питання формування англомовної лексичної компетенції майбутніх філологів з письмового перекладу публіцистичних текстів. Теоретично обґрунтовано й практично розроблено методику формування АЛКПП.

Розглянуто зміст і структуру АЛКПП, уточнено й описано її складники, виділено принципи її формування, проаналізовано перекладацькі лексичні труднощі, публіцистичний газетний текст.

У межах дослідження виокремлено принципи відбору навчальних матеріалів й критерії відбору англомовних газетних публіцистичних текстів, відібрано відповідний навчальний матеріал для формування АЛКПП; розроблено підсистему вправ і модель навчання студентів АЛКПП у межах навчальної дисципліни “Практичний курс перекладу”. За допомогою проведеного експериментального навчання доведено загальну ефективність розробленої методики, визначено її оптимальний варіант.

Дьячкова Я. О. Формування професійно спрямованої англомовної компетентності в говорінні у майбутніх правознавців : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Дьячкова Яна Олегівна. – К., 2015.

У дисертації розглянуто питання формування професійно спрямованої англомовної компетентності в говорінні у майбутніх правознавців. Теоретично обґрунтовано та практично розроблено методику формування у майбутніх правознавців зазначеної компетентності з використанням веб-квесту.

На основі аналізу обраної проблеми визначено теоретичні передумови формування професійно спрямованої англомовної компетентності в говорінні. Спираючись на аналіз нормативних документів і програм різних вищих навчальних закладів з дисципліни, уточнено цілі та зміст формування зазначеної компетентності. Виділено комунікативні наміри правознавців і визначено функціональні типи діалогу та монологу, яким рекомендовано навчати після того, як студенти, майбутні правознавці, оволоділи англійською мовою на рівні В2: професійно спрямованого діалогу-дискусії і монологу-переконання. Проаналізовано психолінгвістичні особливості професійно спрямованого англомовного говоріння правознавців. Відібрано мовленнєвий матеріал для відповідного навчання. Обґрунтовано методичний потенціал та доцільність використання веб-квесту як засобу навчання.

Теоретично обґрунтовано та практично апробовано методику навчання професійно спрямованого англомовного говоріння з використанням веб-квесту. Уточнено склад мовленнєвих

умінь, необхідних для ведення професійно спрямованого діалогу-дискусії і продукування монологу-переконання та розроблено відповідну систему вправ. Експериментально перевірено та підтверджено ефективність запропонованої методики та сформульовано методичні рекомендації щодо її застосування.

Світлична О. Р. Методика навчання майбутніх перекладачів усного послідовного двостороннього перекладу у фінансово-банківській галузі (англійська та українська мови) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Світлична Олена Русланівна. – К., 2015.

У роботі теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено методику навчання майбутніх перекладачів усного послідовного двостороннього перекладу у фінансово-банківській галузі. Визначено зміст поняття “перекладацька компетентність”, проведено аналіз досліджень міжнародних перекладацьких організацій щодо визначення критеріїв якості усного перекладу. Виконано аналіз фінансово-банківського дискурсу з метою відбору мовного, мовленнєвого, тематичного та текстового навчального матеріалу та створення комплексу вправ; розглянуто дослідження нейрофізіологічних та психолінгвістичних особливостей усного послідовного двостороннього перекладу (УПДП) для визначення необхідних перекладачу навичок та умінь для здійснення цього виду діяльності; запропоновано методику навчання УПДП у фінансово-банківській галузі, ефективність якої перевірено і підтверджено в ході експериментального навчання.

Розроблено систему вправ для навчання УПДП у фінансово-банківській сфері; створено описову схему оцінювання професійно орієнтованого УПДП; сформульовано методичні рекомендації щодо її використання та складено посібник для забезпечення згаданого навчання.

Фабрична Я. Г. Методика навчання майбутніх філологів письмового двостороннього перекладу з використанням мовного портфеля (англійська й українська мови) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Фабрична Яна Геннадіївна. – К., 2015.

Дисертацію присвячено вирішенню проблеми навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого письмового двостороннього перекладу з використанням мовного портфеля з перекладу.

У роботі проаналізовано сучасний стан розвитку наукової думки з проблеми навчання письмового перекладу студентів мовних спеціальностей; досліджено психолінгвістичні передумови навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого письмового двостороннього перекладу з використанням мовного портфеля з перекладу на матеріалі паралельних текстів; розглянуто професійно орієнтовану компетентність майбутніх викладачів англійської мови у письмовому двосторонньому перекладі в якості об'єкта навчання, визначено її структуру та зміст; обґрунтовано структуру та зміст мовного портфеля з перекладу для майбутніх викладачів англійської мови в якості засобу діагностики рівня сформованості зазначеної компетентності, визначено його специфіку.

У межах дослідження відібрано матеріали для навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого письмового двостороннього перекладу; теоретично обґрунтовано і практично розроблено систему вправ для формування професійно орієнтованої компетентності у письмовому двосторонньому перекладі з використанням мовного портфеля; запропоновано модель організації навчання. Експериментально доведено ефективність створеної методики та визначено її оптимальний варіант. За результатами експерименту сформульовано методичні рекомендації.

Ярошенко О. В. Формування англомовної професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні майбутніх викладачів на основі кейс-методу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Ярошенко Олена Василівна. – К., 2015.

Дисертацію присвячено проблемі формування англомовної професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні майбутніх викладачів на основі кейс-методу.

Розглянуто історію розвитку та проаналізовано сучасний стан методики формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності у діалогічному мовленні у вищих навчальних закладах; виокремлено особистісно та діяльнісно значущі характеристики сучасного студента-магістранта в контексті особистісно-діяльнісного підходу; досліджено можливості кейс-методу як сучасної інтерактивної технології формування професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні майбутніх викладачів англійської мови у вищих навчальних закладах; запропоновано авторську класифікацію кейсів для формування англомовної професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні майбутніх викладачів.

Визначено зміст навчання професійно орієнтованого англійського діалогічного мовлення студентів магістратури; виділено етапи формування професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні майбутніх викладачів англійської мови на основі кейс-методу; на їхній основі розроблено підсистему вправ; запропоновано та експериментально перевірено модель навчання професійно орієнтованого англійського діалогічного мовлення на основі кейс-методу.

Укладено методичні рекомендації щодо формування англомовної професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні майбутніх викладачів на основі кейс-методу.